

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 5 december 2014

Mål nr

T 3933-13

KLAGANDE

AH

Ombud: Advokat JG

MOTPART

TW

Ombud: Advokat JH

SAKEN

Fordran

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges dom 2013-06-26 i mål T 2423-12

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att AHs fordran på TW i anledning av överenskommelsen den 27 oktober 2005 och eventuella återstående fordringar enligt fakturan den 16 januari 2005 inte är preskriberade.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

AH har yrkat att Högsta domstolen förklarar att hans fordran på TW i anledning av överenskommelsen den 27 oktober 2005 och eventuella återstående fordringar enligt fakturan den 16 januari 2005 inte är preskriberade.

TW har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd med utgångspunkt i hovrättens bedömning att preskriptionstiden är tre år.

DOMSKÄL

1. På uppdrag av TW utförde AH vissa byggnadsarbeten i en bostadsrättslägenhet. AH skickade en faktura med krav på ersättning för arbetena. TW och AH kom sedan överens om att ersättningen skulle slutligt regleras så att en del av köpeskillingen vid en kommande försäljning av lägenheten skulle betalas till AH.
2. AH försattes i konkurs i början av januari 2006. I april 2006 – medan konkursen pågick – väckte han talan mot TW med krav på betalning för arbetena i bostadsrättslägenheten. TW delgavs ansöknings om stämning. Sedan tingsrätten hade gett konkursboet tillfälle att inträda i processen, meddelade konkursförvaltaren att boet inte önskade detta. Efter viss skriftväxling beslutade tingsrätten den 19 december 2006 att avvisa AHs talan.
3. I ansökan om stämning, som kom in till tingsrätten den 7 december 2009, väckte AH på nytt talan mot TW med krav på betalning för arbetena. Enligt 5 § 3 preskriptionslagen (1981:130) avbryts preskription genom att

borgenären väcker talan mot gäldenären. När preskription har avbrutits på detta sätt, och gäldenären har delgetts ansökningen om stämning, löper enligt 7 § en ny preskriptionstid från det att det rättsliga förfarandet har avslutats. Frågan är nu om preskriptionen hade avbrutits genom den först väckta talan.

4. Sedan ett beslut om konkurs har meddelats, får gäldenären enligt 3 kap. 1 § konkurslagen inte råda över egendom som hör till konkursboet. Rättshandlingar som gäldenären företar efter konkursbeslutet blir inte gällande mot konkursboet, med de begränsningar som främst följer av skyddet för en godtroende motpart i 3 kap. 2 §. Som utgångspunkt gäller alltså att konkursgäldenären efter konkursbeslutet inte är legitimerad att kräva betalt för en fordran som hör till konkursboet och att betalning av en sådan fordran inte kan ske med befriande verkan till honom.

5. Om konkursgäldenären väcker talan om betalning för en fordran som hör till konkursboet, ska boet beredas tillfälle att ta över talan (se t.ex. NJA 1999 s. 777). Att boet inte tar över konkursgäldenärens talan kan, men behöver inte, innebära att boet har avstått från fordringen till förmån för konkursgäldenären. Huruvida det rör sig om ett materiellt eller ett endast processuellt avstående bör rätten få klarlagt.

6. Klart är att oavsett om konkursboet avstår från fordringen eller om boet tar över talan, så har preskriptionen inom ramen för det fortsatta förfarandet avbrutits genom att konkursgäldenären väckte talan. Den situation som är aktuell i målet är att boet visserligen inte har tagit över konkursgäldenärens talan men inte heller avstått från fordringen. Den grundläggande frågan är om en konkursgäldenär har rätt att avbryta preskriptionen av en fordran som hör till konkursboet, genom en påminnelse eller som här genom att talan väcks.

7. Regeln om rådighetsförlust i 3 kap. 1 § konkurslagen är avsedd att tillgodose intresset av att konkursgäldenären inte företar rättshandlingar som

kan äventyra konkursborgenärernas rätt. Det är emellertid till fördel för konkursborgenärerna att en fordran som hör till konkursboet inte preskriberas. Också konkursgäldenären har ett befogat intresse av att fordringen inte blir preskriberad; förmögenhetsminskningen skulle till slut belasta honom. För fordringsgäldenären saknar det däremot betydelse om borgenären, när han påminner om fordringen, även är legitimerad att kräva in denna. Allmänt sett kan det inte heller anses medföra några svårigheter för konkursförvaltningen om konkursgäldenären själv kan hålla vid liv en fordran som tillhör konkursboet. Det framstår även som bäst förenligt med preskriptionens grundläggande syften att konkursgäldenären får göra preskriptionsavbrott i en sådan situation.

8. Slutsatsen är att en konkursgäldenär måste anses ha rätt att avbryta preskription av en fordran som hör till konkursboet. Eftersom AH väckte talan inom den nya treåriga preskriptionstiden, har därför preskription inte inträtt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ann-Christine Lindeblad, Kerstin Calissendorff, Göran Lambertz och Dag Mattsson (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Anna Cappelen-Smith